

Racespecifik avls strategi for Border-Terrier

1. Racen historiske baggrund og udvikling
2. Beskrivelse af den nuværende situation
3. Målsætning og prioriteringer for fremtiden

Historisk

Borderterrieren er som type – senere race – blevet grundlagt i området omkring Cheviot Hills, grænselandet mellem England og Scotland.

Som alle andre terrier typer/racer i England, er den først og fremmest blevet brugt til at holde gården fri for rotter, mår og andet skidtvildt der måtte genere.

I de sidste hundrede år er border terrier blevet brugt til parforcejagt. En type jagt hvor man driver rævejagt til hest, efter et koppel foxhounds, 41 i alt.

Bordereren er med, og i tilfælde af, at ræven gemmer sig i stengærde, bunker af træ, huler i jorden el.lignende, er det borderens job at få ræven frem igen.

På den måde har man fremavlet en lille, meget udholdende hund, der lærer at følge med sit team, og som ikke ypper kiv mellem andre hunde. Hvad det angår, er englændere utrolig konsekvente. Der er ikke plads til hunde der vil slås.

Typen blev godkendt som race af den engelske kennel klub i 1920. De første kendte, registrerede bordere var noget mindre og mere kompakte en dem vi ser i dag.

I 1958 blev den første border registreret i Danmark. Det var en tæve der blev importeret fra Sverige, med en svensk far og en engelsk mor.

Det ser ikke ud til at denne tæve er indgået i avlen.

I 1960 blev den næste registreret. Det var en engelsk import som blev dansk udstillings champion, som fik 2 kuld hvalpe, hvoraf i hvert fald én også blev champion.

Desværre blev ingen af disse brugt videre i avlen.

Så gik der nogle år før der kom rigtig gang i, dels importer, dels avl, og en enkelt opdrætter, som kom til at præge avlen de næste 12-15 år, importerede en del hunde fra England, Sverige og Norge.

I 70'erne var der faktisk 8-10 opdrættere hvoraf nogle endda avlede – for den tid – ret mange hvalpe, men i dag er der så at sige næsten intet tilbage af de gamle linier.

I 70'erne importeredes Duttonlea Suntan of Dandyhow, en fantastisk hanhund der i de næste 10 prægede avlen særdeles meget her i Danmark, og avlede utallige vindere både på grav og i udstillingsringen, ligesom mange af hans afkom også prægede den videre avl.

I Danmark forsøger de fleste opdrættere, at avle hunde der både eksteriørmæssigt lever op til standardens krav, men som også vil arbejde. Der er enkelte opdrættere, der kun lægger vægt på enten den brugsmæssige side eller udseendet, men det er et meget lille mindretal, og kravet for at opnå en titel i udstillingsringen, er mindst en 2. præmie på gravprøve. Fra juli 2006 er der tillige indført præmieringskrav på udstilling som avlskrav.

Population

De sidste 5-6 år har registrerings antallet ligget på omkring 200 registreringer. Et enkelt år var antallet oppe på 230, og det var lige de 30 for meget.

Kendskab til racen er dog ved at brede sig, og i takt med, at racen bliver mere populær, er det opdrætternes store ansvar, at avle på sunde individer uden sygdom og allergi. Opdrætterne har et stort ansvar for at der ikke sker en kvalitetssænkning og at hvalpene ikke havner hos købere der ikke kender race men bare følger trenden. Den øgning der ses skyldes ofte at racen bliver anbefalet, grundet dens egenskaber, dens gode sundhedsstatus og er praktisk at holde, samlet set positivt, og her skal opdrætterne holde fast.

Indavlsgraden bør normalt ikke ligge højere end 2,5 og den anbefalede minimumsgrænse for effektiv populations størrelse ligger på 60-70. Ud fra antal registreringer i 2004 er der beregnet en populations størrelse i DK på 68, hvilket er i den anbefalede minimumsgrænse.

Imidlertid er der i de seneste år – og vil sikkert være de næste år, også, importeret en del hunde fra forskellige lande, ligesom der har været forskellige hanner på besøg i 6-12 måneder. Dette er en stor hjælp til at sprede avlen over flere hanner og på den måde øge populationen.

Mål

- ❖ At beregne den gennemsnitlige indavlsgrad for kuldene født i perioden 2002-2007
- ❖ Genetisk variation og helst en indavlsgrad mindre end 6,25%..
- ❖ At undgå ”matadoravl”

Strategi

- Årlig offentliggørelse i TN og Årbog af den gennemsnitlige indavlsgrad
- Årlig offentliggørelse i TN og Årbog af anvendelse af antallet af hanner, kuld størrelse og population
- Informerer nye opdrættere
- Mindske registrering i andre klubber

Sundhed

Følgende er sakset fra den svenske Border-Terrier Klub's RAS for at give et billede af sundheden i racen, idet der i Danmark ikke er indsamlet materiale til at lave en sådan beskrivelse/statistik af racen.

Der er i år 2000 lavet sundheds spørgeskemas undersøgelse. Svarprocenten var meget høj, 60 % hvilket svarer til 1300 hunde. (Hvilket svarer til næsten hele den danske population). Samtidig indsamledes der oplysninger fra forsikringsselskaberne (det er normalt at have sin hund sygeforsikret i Sverige)

Hovedresultatet: Border-Terrieren er i bund og grund en sund race!

Konklusion på spørgeskema undersøgelsen:

Kramper:	3,1 %
Dårlig mave:	3,9 %
Livmoderbetændelse	12,9 %
Hjertefejl	0,6 %
Immunsystemsproblemer	10,0 %
Cushing	0,6 %
Korsbåndsskader	1,3 %

Til immunsystemsproblemer regnes kløe og allergi, øjne og ører betændelse samt halsbetændelse. Antallet er usikkert, men det er en indikation af at det er en almindelig forekomst.

Efter oplysninger fra forsikringsselskaberne er den almindeligste dødsårsag: Ramt i trafikken.

Krampeanfaldene er for den største del, af det man kalder ”Spike’s syndrom”. Symptomerne optræder først i 3-4 års alderen. Der er lige offentliggjort et doktorarbejde om sygdommen, som er blevet afleveret til DKK’s sundhedsudvalg for nærmere vurdering og anbefaling.

Reproduktionsevner synes at være god. Den gennemsnitlige kuldstørrelse for 2005 er på 4,3 hvalpe. Ofte ser vi at der fødes 6 – 7 hvalp. Langt størstedelen af tæverne føder naturligt (kejsersnit unormalt), hannerne parrer tæverne på naturlig måde, og tæverne er gode til at tage sig af hvalpene.

Mål:

- ❖ At bibeholde racens gode sundhedstilstand
- ❖ At lave en sundhedsundersøgelse i den danske border-terrier population inden udgangen af 2008.
- ❖ At bibeholde den gode reproduktionsevne.

Strategi:

- At indsamle viden om eksisterende sundhedsproblemer i samarbejde med DTK og DKK’ sundhedsudvalg.
- Offentliggøre resultater om undersøgelse vedr. racen.
- Udarbejde spørgeskema

Mentalitet:

Border-Terrier er først og fremmest en gravhund, oprindelig og skal i fremtiden også anvendes som sådan. Racen er blevet utrolig populær til mange andre former for jagt og andre hundeaktiviteter. Nedenstående skema viser hvor mange hunde af det pågældende års registreringer der deltager i årets gravprøve. Eksempelvis: År 2000, der er stambogsført 188 hvalpe, deraf har indtil slutningen af 2006 deltaget 17 hunde i gravprøve. Altså gravprøven er ikke fra år 2000, men hundene er født i år 2000. Det betyder at af årgang 2000 har 9% deltaget. Forsvindende få i betragtning af at Danmark er det eneste land i verden, der har krav om bestået gravprøve for at kunne få et udstillingschampionat.

Årstal	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	I alt
Antal individer af årgangen	188	197	190	201	233	254	170	1433
Deltaget på gravprøve	17/ 9%	24/ 12%	10/ 5,2%	12/ 5,9%	15/6,4%	8/ 3,1%	10/0,5%	87
Gravprøve ej bestået	3	2	2	0	3	2	0	12

Meget få hunde er mentaltestet i Danmark, hvorfor det er svært at komme med en vurdering af resultaterne. I Sverige er ca 100 hunde blevet mentaltestet og det viser en kontaktvillig, social og ligefrem hund, værdifulde egenskaber hos en jagthund. At borderen scorer lave point på jagtmomentet og lyst til leg, kan måske begrundes med de opgaver der er i testen, ikke passer til borderen. En del hunde viser skudrædshed i testen.

Et voksende antal bordere træner og konkurrerer i agility, meget ofte med gode resultater. Ligesom der er en del der træner lydighed og healwork to music. Det viser en hund med anlæg til mange forskellige aktiviteter. Den trives med en ejer der udnytter dens jagtlyst eller anvender jagtlysten som motor til andre aktiviteter.

Mål:

- ❖ At bibeholde de egenskaber der gør border-terrieren til en duelig jagthund og til en socialt velfungerende hund.
- ❖ At øge andelen af gravprøvet hunde til 15 % inden udgangen af 2011.

Strategi:

- I samarbejde med DTK's jagtudvalg at sørge for at der bliver bedre mulighed for træning rundt omkring landet.
- I samarbejde med prøveudvalgene at opmuntrer border-ejere til at få trænet og prøvet deres hund.
- I samarbejde med prøveudvalgene at afholde familiedage, hvor nye og gamle bordere ejere får et endnu bedre indtryk at bredden i deres hunds formåen
- Offentliggøre artikler om border-terrierens temperament og mange muligheder for aktiviteter.
- Undersøge hos hvalpekøbere, hvorfor de ikke vil træne deres hunde.

Exteriør:

Racestandarden beskriver en gravhund der kan følge en hest en hel dag. Den er skrevet i brede vendinger og indeholder forholdsvis få detaljer. Fejl skal bedømmes i forhold til deres indvirken på hundens arbejdssegenskaber. Vigtige egenskaber er brystomfanget og formen, tænder/bid og skulderens konstruktion og racetypiske bevægelser. Meget vigtig er hoveds lighed med en odders.

Vægtangivelse i standarden passer dårlig overens med de vægtmålinger vi ser i dag. I de fleste tilfælde lægger vægten ca 1-1 _ kg. over standardens. Især tæver med korrekt vægt vurderes oftest som for små. Hanner som vejer 2 kg eller mere over standarden vurderes oftest som passende.

På samtlige gravprøver måles og vejes hundene, denne viden opsamles desværre ikke systematisk

Gennemsnittet for disse målinger viser:

Brystomfanget: 44,6 cm

Højde   35,6 cm

Der er desværre ingen tilgængelige vægtangivelser.

Ofte ses hoveder der ikke er racetypiske. Skallen har ikke de rette proportioner i forhold til næsepartiet, således at hunden ikke får det racetypiske odderagtige udtryk med et skarpt udtryk men i stedet får et sødt udtryk. Racetypiske bevægelser er ekstremt vigtige, mange bordere ses med løse fronte og ikke nok afskub fra bagparten.

Mål:

- ❖ At brystomfanget, størrelsen og vægten ikke øges.
- ❖ At bibeholde de racetypiske detaljer i forhold til standarden, specielt hoved og bevægelser.

Strategi:

- Gennemføre målinger at brystomfang, størrelse og vægt på årets skuer, start 2008
- At indsamle målingerne fra gravprøverne, start 2008
- Informerer om udviklingen i størrelse i TN og på hjemmesiden.
- Publicerer artikler med kommentarer til standarden i TN og på hjemmesiden
- Informerer og diskuterer vigtigheden af racetypiske detaljer i henhold til standarden på medlemsmøder.